

Висновок. Встановлено, що гліфосат за стабільністю у ґрунті відноситься до IV класу небезпечності (малонебезпечні) відповідно до ДСанПІН 8.8.1.002-98, пендиметалін - до II класу небезпечності (небезпечні).

ЕКОЛОГО-ГІГІЄНИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗМІН ПРОГРАМ ЗАХИСТУ ЗЕРНОВИХ КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР (на прикладі *triticum L.*)

Благая А.В., Кондратюк М.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вирощування зернових культур загалом і пшениці, зокрема, для України має беззаперечне стратегічне значення. Одним із методів контролю врожайності пшениці в сучасних умовах є застосування інтенсивних технологій захисту. Однак у цільових об'єктах, на яких спрямована дія складових елементів цих програм, формується стійкість до певних речовин. Також є: 1) економічні аспекти заміни певних компонентів внаслідок підвищення конкурентної спроможності певних програм захисту сільськогосподарських культур, її фінансової привабливості для фермерів; 2) наукові аспекти обґрунтованості її застосування (гігієнічні, екологічні параметри безпечності для споживачів і робітників, задіяних у застосуванні цих речовин, а також нешкідливості для навколишнього середовища).

Метою нашої роботи був еколого-гігієнічний аналіз динаміки змін програм захисту зернових колосових культур (на прикладі *Triticum L.*). Для досягнення мети була поставлена **задача** збору даних щодо найбільш типових програм захисту посівів пшениці у 2010/2022 роках. Гігієнічний метод, експертно-аналітичний та метод метааналізу були використані у роботі.

Результати. У відповідності до проведеного аналізу було обрано найбільшого у Європі виробника засобів захисту рослин з порівнянням запропонованих ним схем захисту посівів пшениці у 2009/2010 та 2022/2023 роках. Серії послідовних обробок у 2009/2010 році включали застосування для передпосівної обробки насіння фунгіцидів на основі 18,7 г/л флудіоксонілу+6,25 г/л ципроконазолу, інсектициду системної дії 350 г/л тіаметоксаму; для захисту посівів протягом вегетаційного періоду гербіциди на основі 41 г/кг триасульфурону, 659 г/кг дикамби у формі солі натрію, 120 г/л дикамби, 344 г/л 2,4-д диметиламіної солі, 750 г/л триасульфурону, 480 г/л дикамби, 750 г/кг просульфурону, 45 г/л піноксадену, інсектициди на основі 141 г/л тіаметоксаму, 106 г/л, лямбда-цигалотрину, 50 г/л лямбда-цигалотрину, 250 г/кг тіаметоксаму, фунгіциди на основі 80 г/л ципроконазолу, 50 г/л пропіконазолу, 250 г/л, пропіконазолу, 80 г/л ципроконазолу, 200 г/л азоксистробіну; перед збором урожаю для прискорення дозрівання передбачається використання десиканта гербіциду 500 г/л калійної солі гліфосату, при необхідності (складні погодні умови) – регулятора росту рослин на основі 250 г/л трінексапак-етилу, для тривалого зберігання зерна для боротьби з амбарними шкідниками рекомендоване використання інсектициду 500 г/л піриміфос-метилу.

У 2022/2023 році передпосівна обробка насіння включає використання протруйників на основі 25 г/л флудіоксонілу+15 г/л тебуконазолу + 10 г/л азоксистробіну, 25 г/л флудіоксонілу + 15 г/л тебуконазолу + 125 г/л тіаметоксаму, 25 г/л седаксану + 25 г/л флудіоксонілу + 10 г/л тебуконазолу + 175 г/л тіаметоксаму, 25 г/л седаксану + 25 г/л флудіоксонілу + 10 г/л тебуконазолу; для захисту посівів протягом вегетаційного періоду запропоновані гербіциди на основі 45 г/л піноксадену, 45 г/л піноксадену + 5 г/л флорасуламу, 750 г/кг просульфурону, 750 г/л триасульфурону, 100 г/л флуметсуламу + 75 г/л флорасуламу, 130,3 г/кг галауксифен-метилу + 125 г/кг флорасуламу, 5 г/л флорасуламу + 10 г/л амінопіраліду + 180 г/л 2-етилгексилловий ефіру 2,4-д, регулятор росту 250 г/л трінексапак-етил, фунгіциди на основі 125 г/л пропіконазолу + 100 г/л азоксистробіну + 75 г/л адепідину, 250 г/л пропіконазолу, 450 г/л фенпропідину + 125 г/л пропіконазолу, 80 г/л ципроконазолу + 50 г/л пропіконазолу, 80 г/л ципроконазолу + 200 г/л азоксистробіну, 30 г/л ципроконазолу + 125 г/л пропіконазолу + 100 г/л азоксистробіну, 83,33 г/л солатенолу + 66,67 г/л ципроконазолу + 208,33 г/л пропіконазолу, 100 г/л дифеноконазолу + 250 г/л тебуконазолу, 150 г/л адепідину + 125 г/л пропіконазолу, інсектициди на основі 50 г/л лямбда-цигалотрину, 141 г/л тіаметоксаму +106 г/л лямбда-цигалотрину, 250 г/кг тіаметоксаму, 400 г/л хлорпірифосу + 20 г/л біфентрину.

Висновки. Порівняльний аналіз вищезазначених програм захисту пшениці дозволив встановити такі тренди: 1) збільшення частки комбінованих препаратів на основі двох, трьох чи навіть чотирьох діючих речовин; 2) поява нових діючих речовин (седаксан, галауксифен-метил, амінопіралід, адепідин, солатенол); 3) поява нових комбінацій діючих речовин та/або із зміненням їх концентрацій в пестицидній формуляції. Вищезазначене вимагає постійного динамічного контролю та наукової оцінки відповідних ризиків для стейкхолдерів.

РОБОЧЕ НАПРУЖЕННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ХІРУРГІВ ЛІКАРНІ ШВИДКОЇ ДОПОМОГИ

Бобко Н.А., Довгопола С.П., Яворський Є.Є.

*Державна установа "Інститут медицини праці імені Ю.І.Кундієва
Національної академії медичних наук України"*

Згідно з чинними Держаними санітарними нормами та правилами "Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу", напруженість праці хірургів лікарні швидкої допомоги оцінюється за найвищим класом шкідливості (3.3) - за рахунок значних емоційних та інтелектуальних навантажень і режиму праці, що припускає добові чергування з роботою в нічні години. У відповідь на зростання поточного робочого напруження, інтенсивність фізіологічних процесів може підвищуватися до певної межі, після чого розвивається виснаження фізіологічних ресурсів, що